

МАМА ВІЧНА І ЄДИНА

Довгими грудневими вечорами і ночами, коли сон не може здолати опір дум безкінечних, Ганна Воробей із Хорупаня намагається розв'язати чи не найголовнішу головоломку свого життя: хто ж все-таки благословив її у цей чарівний світ і як склалася доля її батьків?...

НЕ ТА МАТИ, ЩО НАРОДИЛА...

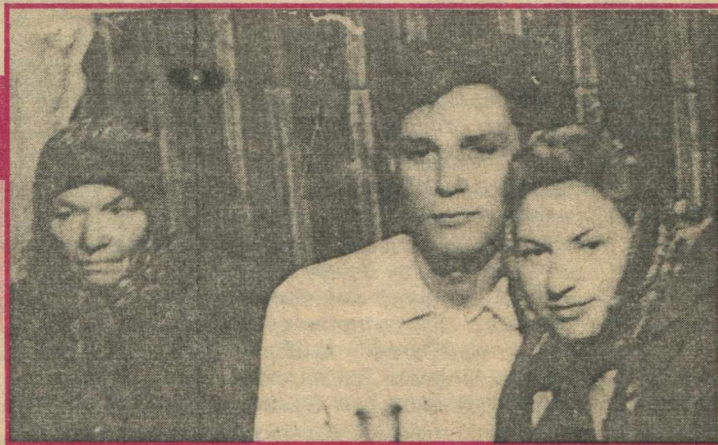
Коли Ганнусі виповнилося п'ять літ, одна не вельми розсудлива жінка з Хорупаня привідкрила завісу над утаємниченими сторінками короткого життєпису дівчинки:

- А ти знаєш, Ганю, що твоя мама Федора тобі не рідна?

Дівчинка розповіла матері про цю новину. Ненька щодуху помчала до язикатої односельчанки і від душі, як кажуть у селі, «вискородила» її, а паростки роздвоєного доньчиного сприйняття від несподіваної звістки заспокоїла мудрою як світ істиною:

- Не та мати, що дала життя, а та, котра доглядала і виховувала дитину.

Закінчення на 4 стор.

ПОГОДА у найближчі 3 доби

П'ЯТНИЦЯ, 7 СІЧНЯ		СУБОТА, 8 СІЧНЯ		НЕДІЛЯ, 9 СІЧНЯ	
НІЧ	ДЕНЬ	НІЧ	ДЕНЬ	НІЧ	ДЕНЬ
-4...-2°C	0...+2°C	+1...+2°C	+2...+3°C	+2...+3°C	+2...+3°C
745 мм рт.ст.	744 мм рт.ст.	744 мм рт.ст.	744 мм рт.ст.	744 мм рт.ст.	744 мм рт.ст.
Пд, 8-10 м/с	Пд, 7-9 м/с	ПдЗх, 3-5 м/с	ПдЗх, 4-6 м/с	ПдЗх, 3-5 м/с	ПдЗх, 3-5 м/с
					

Закінчення. Початок на 1 сторінці.

Згодом Ганнуса почала ходити до школи, де й навчилася читати. Якось мама пішла на роботу, а дитина у пошуках розваг вилізла на горище. Там звернула увагу на скриньку. Відкрила її – а там листи від тата з фронту. Донька і почала їх перечитувати. У них було майже все про Ганнусю. Тато мамі писав:

- Федоро! Гляди Ганю. Будеш мати до кого обізватися, бо мені не доведеться повернутися додому – над нами б'ють, як над Підгайцями...

Очевидно, батько мав на увазі фронтове пекло, яке варилося і клеотіло над цим селом узимку 1944-го. Згодом листи Ганнуса вивчила напам'ять і знала їх зміст, як «Отченаш»

На дні скриньки дівчинка вгледіла листок, на якому каліграфічним почерком було написано:

- Удочеріння. Тичинська Ганна народилася 15 березня 1942 року. Дочка незнаних батьків.

Там було ще щось написано, але дочитати завадила мама, яка нагодилася на оті горищні екскурси в минуле. У мамі з

Володимир і Ганна Вороб'ї

МАМА ВІЧНА І ЄДИНА

очей закапали сльози. Дівчинка і собі не втрималася...

ПОЛЯЧКА ІЗ СИРОТИНЦЯ

- Не плач, доню, - почала заспокоювати Ганю мама. - Зараз я тобі все розповім...

У нас із татом сім років після одруження не було діток. Лелека чомусь обминав нашу хату. Коли розпочалася війна, то Андрій, наче відчуваючи скорботний фініш власної долі у воєнному вирі, почав наполягати, щоб взяти на виховання дитину із Дубенського сиротинця. Одного дня зважився остаточно: їдемо в Дубно.

Із нами поїхав дядько Парфен, який згодом став твоїм хрещеним батьком. Коли ми зайшли в сиротинець, ти сиділа на горщику. Хтозна, чим ти примагнітила Андрія, але він заходився взяти тільки тебе. Однак няня сказала, що цієї дитини нам ніхто не віддасть, бо вона полячка.

- Ми приїхали саме за цією дівчинкою! – наполіг Андрій.

- Тоді нам порадили звернутися до ксьондза. Мабуть, тато з дядьком Парфеном йому заплатили, бо дозволив тебе забрати. Тоді тобі було шість місяців.

Коли ми з дитиною приїхали у село, то кожен намагався бодай краечком ока глянути на тебе. А як прийшли в церкву, то переважна більшість не стільки священника слухала, як тримала наше сімейне тріо під контролем...

ВДОВИНА ВІРНИСТЬ

У 1944 році Андрія Вороб'я разом з іншими хорупанцями мобілізували на війну. Донька і донині вважає, що десь на задвірках своєї пам'яті закарбувала спогад, як тато прощався з нею і мамою, хоча їй тоді минуло лишень два роки.

Батькові не судилося повернутися додому з фронтів доріг – фашистська куля обірвала його життя на території Чехії. Мама навчила доньку молитися і впродовж багатьох літ обидві ставали перед образами і щиро молилися Богу. На жаль, нікого ніколи нікому не вдалося воскресити із мертвих...

Після війни Федора Одемчук і її донька сповна відчули гіркі будні вдовиної і сирітської долі. Жінка орала, сіяла, косила, дрова заготовляла, тобто вся робота по господарству звалилася на її плечі. Бувало рубає дрова і плаче на все село. А ще веде уявно розмову зі своїм Андрієм:

- Бач, як я мучуся, а ти поклав свою голову у чужій стороні! Ти просив глядіти Ганю, тож я її доглядаю. Але як то непросто, коли від холоду вода в хаті замерзає...

Федора Одемчук до останнього подиху чекала з війни свого Андрія. Вона так і не змиралася, що його немає серед живих.

ТРАГЕДІЯ В ІГНАТІВЦІ

- Мамо, а чого моє прізвище Птичинська? – бувало поцікавиться донька.

- Бо тебе з Птичої привезли у сиротинець, - напівжартома-напівсерйозно відповідала мама. А тим часом Ганю цікавили корені її родоvodu всеньке життя. Коли ще був живий хрещений батько Парфен, то якось не відважилася у нього розпитувати про перипетії «торгів» у Дубенському сиротинці в 1942 році. Щоправда, в дитинстві донька дядька Парфена Таня, на рік молодша від Ганни, якось під великим секретом трішки її «про-

світлила». Мовляв, у них вдома казали: коли ти була в сиротинці, то до тебе «міліція» приводила твою маму. Тоді Ганна не стала заглиблюватися в суть цього питання, бо певною мірою навсоромила, що «міліція» приводила її маму. У дитячій уяві будь-яка міліцейська «опіка» сприймалася неоднозначно.

Із роками більше просвітив син дядька Парфена – Олександр Парфенович. Батько йому розповідав, що в селі Ігнатівка жили три брати – поляки Юргулєвичі і що начебто тато бачив, як їх розстріляли гітлерівці. А ось Надія Мудрик згадувала, як їй тато розповідав, що тих поляків гітлерівці збиралися вивезти на примусові роботи в Німеччину. Коли ж ота зондеркоманда прибула в село, то чоловіки повтікали до лісу. Німці забрали лишень маму і дружину з дитиною одного з братів Юргулєвичів, а господарство спалили. Тоді братів вдома на застали. Може, після цього знайшли і розстріляли в лісі?

Жінку і матір відвезли в гестапо у Дубно, а дитину помістили в сиротинець. Ймовірно, жінку відправили в Німеччину, а перед від'їздом дали змогу попрощатися з дитиною. У сиротинець її привели під конвоєм, тож не дивно, що з роками ця подія трансформувалася у розповідь про те, що до Гані маму приводила «міліція». Приречена на розлуку з дитиною під непоборними обставинами жінка і була мамою Ганнусі.

Про долю бабусі Ганна Андріївна так і не дізналася. Їй стало відомо, що мамині батьки Ярмолінські також жили в Ігнатівці. Там мама і вийшла заміж за одного із Юргулєвичів – начебто тата Гані звали Стахом.

Ось із таких скупих відомостей Ганна Воробей плакає сторінки власного життєпису. Не дивно, що ночами аналізує обривки спогадів і намагається вибудувати повноцінний сюжет.

ДЕ, ВИ, ЯРМОЛІНСЬКІ

І ЮРГУЛЄВИЧІ?

У 1965 році Ганна Воробей звернулася у редакцію журналу «Советский Красный Крест», щоб із допомогою журналістів більше дізнатися про свій родовід із польським корінням. Для початку звідти порадили звернутися у паспортний стіл. Тоді, щоб не образити маму, Ганна відмовилася від будь-яких спроб копатися у втаємниченому минулому.

Після заміжжя за Володимира Вороб'я життя Ганни набрало світлих тонів. Всевишній мудрим, добрим і вродливим чоловіком віддачив їй за роки поневірян'я і страждан'я. Удвох із чоловіком виховали синів Володимира і Віктора, дочекалася внуків.

На жаль, важка хвороба вкоротила віку чоловікові. І мама вже відійшла у засвіти. Із тими втратами інтерес до рідних, які дали їй життя, лише підсилювся. Та чи вдасться Ганні Андріївні достовірно з'ясувати усі обставини трагедії в Ігнатівці, відтворити долі людей, яких так безжалюдно фашистські кати відлучили від крихітки-донечки, - покаже час. Але бодай найменший промінчик надії завжди світлитиме в душі цієї скромної і багатой на виверти долі жінки...